

Deelproduct 3 'Beheersmaatregelen / capaciteiten-analyse'

Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Drenthe 2020 – 2023

Naam opsteller :
Email :
Datum : 11 maart 2019
Versie : 4.0

Voorliggend is het deelproduct 3 'Capaciteitenanalyse / Beheersmaatregelen' waarin het onderwerp, het regionaal risicoprofiel, nader wordt uitgelicht en beschreven met de capaciteitenanalyse. Het methodisch kader, de capaciteiten-analyse en aanbevelingen om op te nemen in het nog op te stellen beleidsplan vormen dit deelproduct.

Om tot het definitieve Regionaal Risicoprofiel veiligheidsregio Drenthe te komen dienen eerst drie deelproducten uitgevoerd te worden, zijnde:

- Deelproduct 1 'Plan van aanpak'
- Deelproduct 2 'Risicoanalyse'
- Deelproduct 3 'Capaciteitenanalyse / Beheersmaatregelen'

Het Regionaal Risicoprofiel veiligheidsregio Drenthe is dan het eindproduct dat op basis van de drie deelproducten opgesteld wordt.

Samenvatting

Deze rapportage bevat de uitwerking van de capaciteiten-analyse als derde en laatste onderdeel om te komen tot het regionaal risicoprofiel van de veiligheidsregio Drenthe. Deze uitwerking is net als bij de risico-analyse gedaan middels samenwerking in een brede samenstelling van het kernteam, zie bijlage 1.

Methodiek

Als basis zijn hiervoor de mono en multidisciplinaire processen gebruikt vanuit het Regionaal Crisisplan Drenthe van juli 2014. De capaciteitenanalyse wordt gedaan ten behoeve van de operationele slagkracht van de brandweer, politie, gezondheidszorg, gemeente en voor diverse multidisciplinaire processen. Daaraan is toegevoegd een kolom risicobeheersing als een gezamenlijke inspanning van de genoemde diensten om inzicht te bieden wat er reeds gedaan wordt aan een incidenttype alvorens een scenario optreedt.

Aan de hand van de aanwezige deskundigheid binnen het kernteam wordt op basis van expert judgement aangegeven per proces of er voldoende, mogelijk voldoende of onvoldoende capaciteit beschikbaar is. Middels een Bijstandsaanvraag van een andere organisatie of discipline kan bijvoorbeeld een mogelijk voldoende leiden tot een voldoende.

Voldoende	Mogelijk onvoldoende	Onvoldoende
------------------	-----------------------------	--------------------

Hierbij dient in acht te worden genomen dat het gaat om theoretische gekozen scenario's. Het is daarmee geen limitatieve beoordeling van elk mogelijk voorkomend scenario van een crisistype/incidenttype. Als voorbeeld wordt aangegeven het gekozen scenario vliegtuig ongeval op het Groningen Airport Eelde dat op de landingsbaan plaatsvindt. Was het scenario gekozen dat er een vliegtuig op de stad Haren crasht dan was de capaciteiten-analyse waarschijnlijk bij meerdere processen onvoldoende.

Capaciteiten-matrix

De capaciteitenmatrix geeft in één oogopslag weer hoe het gesteld is met de operationele slagkracht voor het gekozen scenario vanuit de risico-analyse. Het is uiteraard geen garantie dat hiermee bijvoorbeeld de 'voldoende gescoorde' scenario's dan ook te allen tijde beheersbaar zullen zijn. Er kunnen aspecten meespelen zoals weersinvloeden, ander scenario, aantal slachtoffers of plaats van het incident waardoor er alsnog opgeschaald dient te worden. Onderstaande incidenttypen worden geheel of op onderdelen als mogelijk onvoldoende of onvoldoende door het kernteam ingeschat. Paragraaf 3.2 geeft het totaalbeeld. Door reeds gelopen projecten of andere inzichten, wil dat niet automatisch aangeven dat het kernteam adviseert hier in het beleidsplan ook aandacht voor te vragen.

	Crisisbeheersing					Risicobeheersing
Scenario	Brandweer	Geneeskundige zorg	Politie	Gemeente	Multidisciplinair	Pro-actie / Preventie
Natuurbranden						
Aardbeving						
brandbare vloeistof/gas						
Kerncentrale						
Uitval electriciteitsvoorziening						
Verstoring telecom en ICT						
Ziektegolf ernstig						
windmolens						

Aanbevelingen richting beleidsvorming

De capaciteitenmatrix met haar betekenis dient in samenhang beoordeeld te worden met de capaciteiten-inventarisatie vanuit de risico-analyse, de bijeenkomsten van het kernteam en informatie opgehaald bij onder andere het AOV-overleg van december 2018. Vanuit de risico-analyse kwamen reeds 8 voorlopige aanbevelingen en deze is aangevuld met een 9^e aanbeveling (punt 5); windmolens. De aanbevelingen zijn opgenomen in H4 en onderstaand weergegeven:

1. **Telecom en ICT**; Het kernteam merkt op dat hier meer inzicht over dient te komen m.b.t. de kwetsbaarheid van dit 'systeem'. Onderzoek door het team Crisisbeheersing (voorheen team Multi) de behoefte om dit te formaliseren en meer kennis erover te vergaren. Ook of er knelpunten zijn en hoe die te verhelpen.
2. **Cybercrime- en security**; Is de veiligheidsregio-defensie-politie-gemeente- waterschap- waterleidingmaatschappij-ambulance-etc., voldoende bekend met en ingespeeld op de dreiging van cybercrime respectievelijk security? Het kernteam heeft hier onvoldoende zicht op gekregen, maar erkent de toenemende dreiging hiervan. Stel een 'specialisten' team samen om nader te onderzoeken of de veiligheidsregio en haar ketenpartners hier voldoende op voorbereid zijn. Zoek hierbij afstemming met reeds bestaande expertise zoals bij de politie of externe partners. Aandachtspunt is de autonome verantwoordelijkheid van de organisaties versus de mogelijke impact op de crisismanagementorganisatie.
3. **Beleidsvorming terrorisme/extremisme/ondermijning**: inventariseer in hoeverre gemeenten en politie beleid hebben ontwikkeld op dit crisistype en zo mogelijk aansluitend om dat te ontwikkelen. Neem daarbij in acht dat er een landelijk netwerk weerbaar bestuur¹ in het leven is geroepen waar dit soort dreigingen ook op de agenda staan. Zoek hierbij tevens de aansluiting bij het projectteam Terrorisme Gevolg Bestrijding dat op 3Noord¹ niveau plannen ontwikkelt, het RBPO en het RIEC onderzoek. De veiligheidsregio kan samen met politie en gemeenten hier een rol in spelen om dit verder op te pakken.

¹ 3Noord: Groningen, Friesland en Drenthe

4. **Risico-communicatie;** tijdens de risico-analyse is door het kernteam geconstateerd² dat er geen breed gedragen 'regionaal beleid' is omtrent risicocommunicatie. Eveneens komt uit de capaciteitenanalyse naar voren dat hier meer aandacht voor kan zijn. De aanbeveling is dan ook vanuit het kernteam dat er een concept(en) ontwikkeld wordt voor en door gemeenten omtrent risico-communicatie i.s.m. de veiligheidsregio.
5. **Rel rondom demonstraties en andere manifestaties; windmolens:** Het Openbaar Ministerie en enkele gemeenten hebben aangegeven dat de onrust rondom het plaatsen van windmolens in de regio een aanzienlijke dreiging met zich meebrengt. Het NCTV heeft zelfs gewag gemaakt van windmolenterrorisme. Met name OM, gemeente en politie hebben hierin een taak om de openbare orde en veiligheid te waarborgen. Afstemming tussen deze partijen en monitoring van de dreiging is derhalve vanuit het kernteam gezien een aanbeveling.
6. **Ruimte voor integrale risicobenadering (fysiek en sociaal) en flexibiliteit (energietransitie, klimaatadaptie):** Als 'bijvangst' uit de bijeenkomsten van het kernteam ziet men in het kader van de omgevingswet 2021 dat een adviseringsomslag plaatsvindt van regel- naar risicogericht adviseren. Ook ontstaat door technologische en sociale ontwikkelingen onbekendheid met risico's. Aanvullende kennis is in dat geval nodig.

Niet alleen op het gebied van fysieke veiligheid, maar ook op het terrein van sociale veiligheid zal deze onbekendheid steeds meer impact op de veilige leefomgeving hebben, is de verwachting van het kernteam. Binnen de organisaties is flexibiliteit nodig om hier op in te kunnen spelen. Dit sluit aan bij de strategische agenda van het veiligheidsberaadⁱⁱ voor nieuwe ontwikkelingen (de ongekende crises). Ook sluit het aan bij het IFV onderzoek of de veiligheidsregio's van hulpverleningsdienst naar een netwerkorganisatie voor (integrale) risico- en crisisbeheersingⁱⁱⁱ zou moeten gaan.

De energietransitie en klimaatverandering zijn voorbeelden van ontwikkelingen waar ook de veiligheidsregio op in dient te spelen, bijvoorbeeld windmolendossier of aardbevingsproblematiek of droogte/stormen door klimaatveranderingen of nieuwe energiebronnen zoals buurtbatterijen.

Begin 2018 heeft er – in opdracht van het Directeurenoverleg en met instemming van het bestuur – een onderzoek plaatsgevonden naar de wijze waarop de voorbereiding op rampen en crises is georganiseerd en of deze werkwijze nog steeds past bij de huidige tijd. In oktober 2018 is onder de werktitel 'Samen werken aan crisisbeheersing in Drenthe' gestart met de implementatie van de aanbevelingen uit het onderzoek. Een van de aanbevelingen uit dat onderzoek luidt: *"Ontwikkel in en vanuit het netwerk met gemeenten en alle andere relevante ketenpartners een visie op de toekomstige taken van het multidomein van de VRD. Neem hierin de verbinding tussen de fysieke en sociale veiligheid mee en redeneer vanuit de publieke meerwaarde".* Het streven van de werkgroep is voor de zomervakantie van 2019 meer inzicht over te kunnen geven. Hiermee sluit het vraagstuk, sociale veiligheid, aan bij deze voorgestelde aanbeveling.

² Er is in juni 2018 een enquête onder de 12 Drentse gemeenten uitgezet naar de afdelingen communicatie met de vraag wat men aan risico-communicatie doet.

7. **Jaarlijkse up-date RRP**; het kernteam onderkent dat de kennis, kunde en tijdsbesteding van het 4 jaarlijks actualiseren van het RRP een zwaar beslag legt op de leden. Het zou aan te bevelen zijn dat bijvoorbeeld jaarlijks een 5 tal incidenttypen of nieuwe ontwikkelingen geactualiseerd worden. Hierdoor beklijft tevens de systematiek van het risicoprofiel beter bij de kernteamleden en kunnen de organisaties beter en eerder inspelen op ontwikkelingen.
8. **3Noord: bovenregionale risico's** (grensoverschrijdend; overstromingen, kernincidenten, natuurbrand, aardbeving, klimaat). Momenteel is het informatief met elkaar delen, waarbij de context/interactie mogelijk niet juist geïnterpreteerd wordt. Advies is om 3Noord deze risico's gezamenlijk op te pakken en af te stemmen in het kader van de regionale risicoprofielen en het NVP. Dit sluit tevens aan bij de aanbeveling van het IFV onderzoek: Risico's in samenhang^{iv}.
9. **Van RRP naar RVP**: landelijk is per 2016 het Nationaal Veiligheids Profiel (NVP) ingevoerd als opvolger voor de Nationale Risico Beoordeling (NRB). Daarnaast zijn er ontwikkelingen bij het IFV gaande om de handleiding regionaal risicoprofiel met de daarbij behorende methodiek te actualiseren. Het kernteam stelt voor om qua titel aanduiding de volgende keer het Regionaal Veiligheidsprofiel te gebruiken in plaats van Regionaal Risicoprofiel. Hierdoor is er een betere herkenbaarheid en relatie aanwezig met het NVP. Tevens om de ontwikkelingen bij/door het IFV onder de aandacht te houden.

Vervolg: opstellen en voorleggen regionaal risicoprofiel

Bestuurlijk dient het regionaal risicoprofiel vastgesteld te worden nadat de gemeenteraden en ketenpartners uitgenodigd zijn ter consultering op een concept. De wensen die gemeenteraden uiten, kunnen meegenomen worden bij het opstellen van het beleidsplan.

Het nog voor te leggen regionaal risicoprofiel is een samenhang van de risico-inventarisatie, risico-analyse en de capaciteitenanalyse. De verwachting is dat de consultatieronde voor de zomervakantie ter instemming aangeboden kan worden. Na de zomervakantie kunnen de reacties verwerkt worden en de definitieve vaststelling plaats vinden.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	8
1.1	wettelijk kader	8
1.2	methode Veiligheidsregio Drenthe	8
1.3	leeswijzer	8
2	Methode Veiligheidsregio Drenthe	10
2.1	Methodiek	10
2.2	Ketenpartners	11
3	Capaciteitenanalyse: Wat doen we er al aan? En wat kunnen we nog meer doen?	13
3.1	Incidenttypen	13
3.2	Capaciteiten-matrix	14
3.3	Specifieke aandachtspunten	18
3.4	Samenhang capaciteiten- en risico-analyse	20
4	Aanbevelingen richting beleidsvorming	24
4.1	Aanbeveling richting beleidsvorming	24
4.2	Effecten	26
4.2.1	Verstoring Telecom en ICT	27
4.2.2	Cybercrime- en security	27
4.2.3	Beleidsvorming terrorisme / extremisme / ondermijning	28
4.2.4	Risico-communicatie	29
4.2.5	Windmolens	29
4.2.6	Ruimte voor integrale risico-benadering (fysiek en sociaal) en flexibiliteit (energietransitie, klimaatadaptie)	30
4.2.7	Jaarlijkse update RRP	31
4.2.8	Bovenregionale risico's	32
4.2.9	Van RRP naar RVP	32
5	Vervolg regionaal risicoprofiel	34
Bijlage 1	leden kernteam en netwerkpartners	35
Bijlage 2	mono- en multidisciplinaire processen	36
Bijlage 3	Het Veiligheidsberaad	37
Bronnen		38

1 Inleiding

1.1 wettelijk kader

In de Wet Veiligheidsregio's^v is in artikel 14 beschreven dat het bestuur van de Veiligheidsregio ten minste één maal in de vier jaar een beleidsplan vaststelt. Dat beleidsplan is mede gebaseerd op een door het bestuur van de veiligheidsregio vast te stellen regionaal risicoprofiel, zoals dit in artikel 15 staat omschreven. Het zogeheten Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Drenthe (RRP VRD) in dit geval.

Voor het RRP VRD '2020 – 2023' wordt daarvoor de landelijke handreiking Regionaal Risicoprofiel gehanteerd waarin uitgebreid beschreven staat hoe het methodisch kader in elkaar steekt en gebruikt dient te worden. Het regionaal risicoprofiel is daarmee een inventarisatie en analyse van de in de veiligheidsregio en daar omheen liggende regio's en buitenland aanwezige risico's op rampen en crises, hoe men zich daar op voorbereidt en wat er nog aan verbeterd kan worden. Daarvoor dient een aantal activiteiten uitgevoerd en onderzocht te worden met een kernteam, zie bijlage 1 leden kernteam.

De voorliggende rapportage borduurt voort op het vastgestelde regionaal risicoprofiel 2015-2018 en gaat in deze rapportage in op de capaciteiten-analyse met als slotstuk de aanbevelingen die vanuit het kernteam gedaan worden om mee te nemen in het beleidsplan.

1.2 methode Veiligheidsregio Drenthe

De landelijke handreiking regionaal risicoprofiel^{vi} geeft aan dat er in navolging van de risicoanalyse ook aandacht dient te zijn voor de aanwezige en eventueel gewenste capaciteiten, de capaciteitenanalyse. Hiervoor wordt door de Veiligheidsregio Drenthe de relatie gelegd met het Regionaal Crisisplan 2014^{vii} om als veiligheidsregio binnen de verschillende werkgebieden de capaciteiten te kunnen bepalen. De werkgebieden bevatten die van zowel brandweer, politie, gemeente, GHOR/GGD en diverse multidisciplinaire processen. Het crisisplan steekt voornamelijk in op de crisisbeheersing kant. Het kernteam is van mening om ook een kolom risicobeheersing hieraan toe te voegen. Juist om ook de inschatting van mogelijkheden/maatregelen aan de voorkant mee te nemen (pro-actieve advisering). Risicobeheersing in dit geval is een totaalbeeld van alle veiligheidskolommen bij elkaar. Dat wil overigens niet zeggen dat iedereen er dan ook automatisch over gaat!

Per scenario vanuit de risico-analyse wordt middels brainstormsessies met het kernteam een inschatting gemaakt op basis van expert-judgement of de capaciteiten voldoende, mogelijk onvoldoende of onvoldoende zijn. Dit wordt in een kleurenmatrix weergegeven.

1.3 leeswijzer

De navolgende hoofdstukken betreffen de toelichting op de methodiek en de uitwerking daarvan door het kernteam.

H2 schetst het methodisch kader die vanuit de veiligheidsregio hiervoor wordt gebruikt en hoe de diverse ketenpartners daarin een rol kunnen spelen.

H3 is de uitwerking van de capaciteiten-analyse weergegeven in een capaciteiten-matrix. Dit aan de hand van de relevante en uitgewerkte risico's vanuit de risico-analyse.

H4 vat de bevindingen van de risico-analyse en de capaciteiten-analyse samen in de vorm van aanbevelingen om mee te nemen naar het beleidsplan.

H5 schetst in het kort het proces dat nog nodig is voor vaststelling van het regionaal risicoprofiel veiligheidsregio Drenthe door het bestuur nadat deze ter consultatie bij de gemeenteraden is voorgelegd.

CONCEPT

2 Methode Veiligheidsregio Drenthe

De landelijke handreiking regionaal risicoprofiel bestaat uit een aantal activiteiten / onderzoeken om uiteindelijk te komen tot het regionaal risicoprofiel inclusief de capaciteitenanalyse. De landelijke handreiking regionaal risicoprofiel kenschetst hiervoor, zie figuur 1, een drietal opleverproducten om tot een volledig regionaal risicoprofiel te komen:

1. Risico-inventarisatie, met als product het beeld en duiding
2. Risico-analyse, met als product het risicoprofiel in de matrix
3. Capaciteiten-analyse, wat is er nog nodig of te onderzoeken

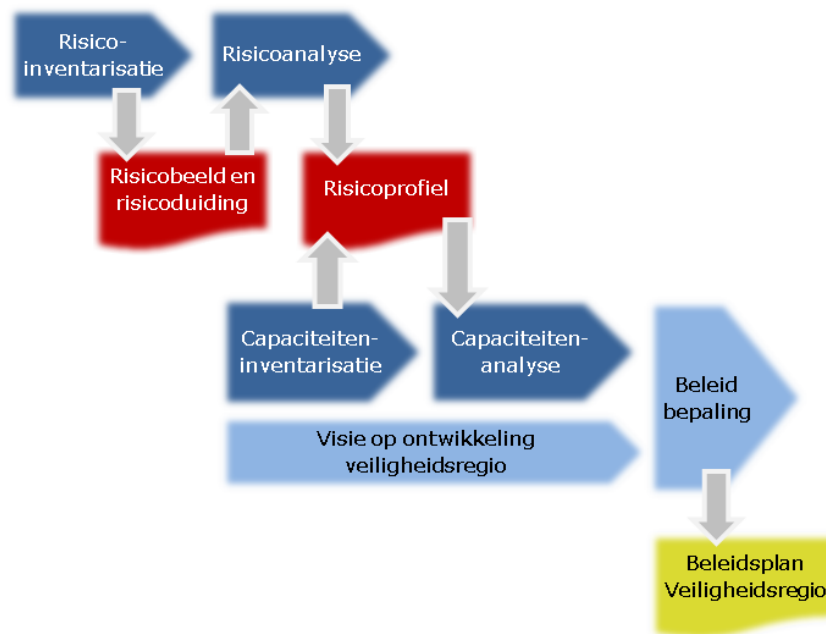

Fig.1, processtappen regionaal risicoprofiel

In deze voorliggende rapportage wordt ingegaan op de capaciteitenanalyse. De risico-inventarisatie, risico-analyse en de capaciteiten-inventarisatie zijn reeds in voorgaande opleverdocumenten uitgevoerd en gedeeld met de ketenpartners.

2.1 Methodiek

In de capaciteitenanalyse wordt de operationele slagkracht van de brandweer, GHOR/GGD, politie en van diverse multidisciplinaire processen geïnventariseerd. Deze wordt aangevuld met die van de gemeente. De multidisciplinaire processen die worden beschouwd op het gebied van alarmering operationeel en van het crisismanagement, op- en afschaling, leiding en coördinatie en informatievoorziening wordt gedaan door multidisciplinaire functionarissen die binnen de VRD op diverse afdelingen werkzaam zijn. Het gaat dus niet in op de kwali- of kwantiteit met betrekking tot voorbereiding van oefenen en opleiden en afstemming tussen de diverse partners als het gaat om bijvoorbeeld taken en bevoegdheden of wie waarvan is. Hiervoor is reeds een onderzoek geweest³. De mono- en multidisciplinaire processen die geïnventariseerd worden, zijn gebaseerd op het Regionaal Crisisplan Drenthe van juli 2014, zie bijlage 2. Het kernteam maakt daarbij op basis van

³ Onderzoek 7/7/2018 door Ntropy en B.J. Bodestaff-Oosterveld; doorontwikkeling Veiligheidsregio Drenthe

expertise op elk onderdeel een inschatting of de capaciteiten van het bewuste scenario als voldoende, mogelijk onvoldoende of onvoldoende worden ingeschat, figuur 2.

Voldoende	Mogelijk onvoldoende	Onvoldoende
------------------	-----------------------------	--------------------

Fig 2, kleuraanduiding voor capaciteitenanalyse matrix.

De reden om aansluiting te zoeken bij het Crisisplan is, omdat deze beschrijft hoe de organisatie, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing in de veiligheidsregio Drenthe zijn belegd. Hiermee is het ook een opsomming van processen en welke organisatie daarvoor verantwoordelijk is.

De capaciteitenanalyse zegt iets over de crisis- en risicobeheersing van het relevante incidenttype. Capaciteiten kunnen zowel bestaan uit een vaardigheid of kennis, maar ook spullen als voertuigen en meetapparatuur, of mensen om dingen te doen, of wetgeving om gevaarlijke situaties te voorkomen.

Naast het feit dat een scenario wordt aangegeven als *voldoende*, *mogelijk onvoldoende* of *onvoldoende* is er nog de mogelijkheid om middels Bijstand (B) op bijvoorbeeld voldoende uit te komen. Daar waar het kernteam dit als zodanig heeft ingeschat, is dat aangegeven middels een "B". Bijstand kan binnen de 5 genoemde onafhankelijke organisaties verschillend opgevat worden. Binnen de geneeskundige zorg bijvoorbeeld bestaat er een breder samenwerkingsverband die provinciegrens en hiermee ook veiligheidsregio organisatie overschrijdend is. Door dit samenwerkingsverband wordt er niet over Bijstand gesproken. Ditzelfde geldt tevens voor de politie, aangezien er een Nationale Politie organisatie is waarbinnen opgeschaald kan worden. De brandweer daarentegen is (nog) niet landelijk onder één organisatie geschaard en elke regio heeft daarmee nog haar eigen verantwoordelijkheid, aansturing, taken en bevoegdheden. Bijstand bij de brandweer bestaat in dit geval uit bijstand van bijvoorbeeld een andere organisatie zoals Defensie, Waterschap of een andere veiligheidsregio.

Nadat de capaciteitenanalyse voor elk scenario is ingeschat en er vanuit de brainstormsessies 'kleur' in de matrix en eventueel aan tekstuele opmerking is gegeven, kan er nader ingezoomd worden op de in de risicoanalyse reeds voorgestelde aanbevelingen. Het is namelijk nog mogelijk dat er in de capaciteitenanalyse aanvullende aanbevelingen komen om mee te nemen of onderdeel uit te laten gaan maken van reeds ingezette projecten of die aansluiting hebben bij een reeds benoemde aanbeveling.

2.2 Ketenpartners

Naast de hierboven genoemde crisispartners in de primaire processen is er uiteraard nog de ondersteuning (Bijstand) vanuit Defensie, Waterschappen en de externe partners. Met name defensie en waterschap wordt even kort toegelicht vanuit het regionaal crisisplan, omdat deze ook binnen het regionaal risicoprofiel als direct lid van het kernteam zijn betrokken.

Met defensie zijn landelijk vanuit het kader Intensivering Civiel-Militaire Samenwerking (ICMS^{viii}) enkele capaciteiten omschreven waarvan gebruik gemaakt kan worden op aanvraag. Daarnaast is in elke veiligheidsregio een officier Veiligheidsregio (OVR) of Regionaal Militair Operationeel Adviseur (RMOA) die als liaison vanuit Defensie werkzaam is binnen de organisatie van de

veiligheidsregio. In acht dient genomen te worden dat de intensivering en versterking van de samenwerking geleid heeft tot landelijke capaciteiten en niet geheel tot op regionaal niveau. Voorbeelden van capaciteitenondersteuning die Defensie biedt, zijn militaire inzet bij orde en handhaving, grensbewaking (KMAR), veldhospitaals, CBRN-capaciteiten⁴, blushelikopters etc.

De waterschappen zijn tevens beschreven in het regionaal crisisplan en kunnen ondersteuning bieden bij voornamelijk beheer van waterkeringen en kaden en (lokaal) vaarwegenbeheer. Daarnaast zijn ze zelf verantwoordelijk voor het beheer van de waterhuishouding en zijn ze beheerders van waterzuiveringsinstallaties.

⁴ CBRN: Chemisch-Biologisch-Radiologisch en nucleair

3 Capaciteitenanalyse: Wat doen we er al aan? En wat kunnen we nog meer doen?

Zoals aangegeven vindt middels de capaciteitenanalyse een inventarisatie plaats van de operationele slagkracht bij de uitgewerkte incidenttypen vanuit de risico-analyse. Deze wordt aangevuld met een kolom risicobeheersing beoordeeld op de gezamenlijke inspanning van de ketenpartners. De aandachtspunten voortkomend uit de capaciteiten-analyse en de voorlopige aanbevelingen uit de risicoanalyse vormen tezamen de voedingsbronnen voor het nog op te stellen beleidsplan van de veiligheidsregio. Hierover in hoofdstuk 4 meer.

3.1 Incidenttypen

De risicoanalyse welke is uitgevoerd, heeft samen met de capaciteiten-inventarisatie een risicoprofiel opgeleverd. Hierin zijn de relevante incidenttypen uitgewerkt in scenario's met daarbij de impact en waarschijnlijkheidsbeoordeling van voorkomen. Onderstaand, tabel 1, zijn de relevante incidenttypen nogmaals weergegeven. Deze komen terug in de capaciteitenmatrix, omdat hiervoor geïnterpreteerd is of er voldoende, mogelijk onvoldoende of onvoldoende operationele slagkracht is of capaciteit vanuit risicobeheersing.

Incidenttypen		
Wateroverlast door extreme neerslag	Incident met giftige stof; stationaire inrichting	Incident in wegtunnel
Natuurbranden	Kernincident (Lingen)	Ziektegolf mild Ziektegolf ernstig
Extreme weersomstandigheden; storm en windhozen	Uitval gasvoorziening	Paniek in menigten
Aardbevingen	Uitval elektriciteitsvoorziening	Rel rondom demonstraties of andere manifestaties
Grote brand in gebouw met niet of verminderd zelfredzame personen	Uitval drinkwatervoorziening	Voetbalwedstrijden
Grote brand in gebouw met grootschalige publieksfunctie	Verstoring telecommunicatie en ICT	Onrust en buurtrellen
Incident met brandbare /explosieve stof; wegtransport	Luchtvaartincident GAE	Terroristische aanslag
Buisleidingen	Verkeersincident op land	Ondermijning

Tabel 1, incidenttypen

De uitwerking van deze analyse biedt geenszins een totaal beeld van wat er binnen de veiligheidsregio aan eventuele capaciteiten benodigd zou zijn. Het is in dit opzicht een mogelijke afspiegeling van de relevante incidenttypen, volgens de nationale handleiding regionaal risicoprofiel, en de daarvoor uitgewerkte theoretische scenario's. Er is voor de risicoanalyse immers ook uitgegaan van maatgevende (realistische) scenario's. Als voorbeeld kan genoemd worden het incidenttype luchtvaart. Doordat het een scenario op de baan betreft is het mogelijk een incident

die door de brandweer als 'voldoende capaciteit' wordt ingeschat. Zou er uitgegaan worden van een worst-case scenario dat bijvoorbeeld een vliegtuig op de stad Haren crasht (zie regionaal risicoprofiel VR Groningen), dan kan dit voor o.a. de brandweer en geneeskundige zorg (GHOR/GGD) betekenen dat er onvoldoende capaciteit is, maar dat het door Bijstand mogelijk voldoende wordt.

3.2 Capaciteiten-matrix

In onderstaande matrix is de invulling van de inventarisatie voor crisisbeheersing en risicobeheersing weergegeven. Ten aanzien van risicobeheersing dient nog het volgende ter verduidelijking aangegeven te worden. Risicobeheersing in dit geval is een totaalbeeld van inspanningen van alle veiligheidskolommen bij elkaar. Dat wil niet automatisch aangeven dat iedereen er ook over gaat! Hier wordt in het regionaal crisisplan, qua bevoegdheden, dieper op ingegaan.

Daarnaast dienen crisisbeheersing en risicobeheersing als "onafhankelijke diensten" gezien te worden. Aan de voorkant is al het mogelijke gedaan om een gebeurtenis te voorkomen, maar dat wil niet zeggen dat operationeel dan ook de klus geklaard kan worden. Dit geldt tevens vice versa. Voorbeeld:

De aardbeving wordt niet voorkomen, maar het erge effect wel. Die kan worden 'verzacht' door bijvoorbeeld de burgers te informeren over de effecten van een aardbeving waarmee de onrust wordt weggenomen, maar de klap niet.

Naast bovenstaande is in de risico-analyse reeds aandacht besteed in het onderdeel capaciteiteninventarisatie aan een deel crisis- en risicobeheersing. Daar is in hoofdlijnen deels voorgesorteerd op wat er reeds gedaan wordt aan een incidenttype om dit te voorkomen of te bestrijden.

Gezamenlijk, expert judgement van de kernteam leden en de risico-analyse, maakt daarmee de invulling van de capaciteitenmatrix mogelijk.

[illegible]

De betekenis van de getallen is onderstaand tekstueel uitgedrukt:

B = Bijstand, dit betekent dat de betreffende kleurcode kan worden bereikt door bijstand van andere organisatie.

1. Overstroming: Zelfredzaamheid is toegenomen en vooraf is er voldoende tijd om een inschatting te maken voor gebieden te ontruimen en rekening te houden met vee! Vergrijzing en langer thuis wonenden, o.m. ouderen, kan aandachtspunt zijn. Communicatie over handelingsperspectief verdient wel aandacht.
2. Natuurbrand: Ondanks de inspanningen op samenwerking met ketenpartners (Staatsbosbeheer, campingeigenaren, loonwerkers) en uitbreiding materieel op het gebied van natuurbrandbestrijding blijft er een mogelijk tekort bij bron- en emissiebestrijding en ondersteuning. Bijstand kan aangevraagd worden bij defensie en overige regio's.
Opvang en verzorgen waar een gemeente zorg voor draagt is goed opgenomen in de daarvoor bestaande draaiboeken. Evacueren als deelproces van de politie past binnen de capaciteiten, maar vergt verkeerstechnisch soms de nodige improvisatie. Dekking van telefonische communicatie, niet C2000, is een zorgpunt in landelijk gebied.
3. Aardbeving: Een aardbeving kondigt zich van te voren niet aan. Derhalve zijn er geen mogelijkheden om vooraf iets te kunnen doen op wellicht constructieve veiligheid en risico-communicatie na. Effecten zijn niet dusdanig groot dat er grote gevaren zijn! Wel is er toekomstig de mogelijkheid om in het kader van de omgevingswet 2021 in de omgevingsplannen hier meer mee te kunnen dan de huidige bestemmingsplannen.
4. Grote brand in gebouw met niet of verminderd zelfredzame personen: BHV-organisatie in instellingen met verminderd zelfredzame personen in de nachtsituatie blijft een zorgpunt. Met de huidige werkwijze van de geïmplementeerde projecten Brandveiligheid in de zorg en Brandveilig leven wordt hier wel meer aandacht voor gevraagd bij de zorgleverende inrichtingen.
5. Grote brand met grootschalige publieksfunctie: BHV organisatie speelt een belangrijke rol met betrekking tot de inzet van de hulpdiensten en het zo goed als mogelijk voorkomen van slachtoffers.
6. Grote brand met grootschalige publieksfunctie: Continuering van het toezicht op brandveilig gebruik staat onder druk door de komende omgevingswet waardoor het systeem van gebruiksvergunning- en meldingen komt te vervallen. Dit biedt daarentegen kansen omwenteling van regelgerichte toezicht naar risicogerichte toezicht.
7. Incident brandbare vloeistof/gas: Het is afhankelijk van de mate van bebouwing van de omgeving of er voldoende eenheden beschikbaar zijn. Veel bebouwing zorgt voor grotere druk door potentiële schade. Vooralsnog is de inschatting dat er voldoende potentieel is gezien de inspanningen die vanuit wet- en regelgeving gedaan wordt.
8. Incident brandbare vloeistof/gas: Afhankelijk van de bevolkingsdichtheid kunnen zich capaciteitsproblemen voordoen. Hogere bevolkingsdichtheid zorgt voor grotere druk door potentiële slachtoffers.
9. Incident brandbare vloeistof/gas: ADR regelgeving voorkomt dat vervoer met gevaarlijke stoffen niet zomaar overal mag plaatsvinden. Middels goede invulling van de fysieke leefomgeving, bestemmingsplan, kunnen risicobronnen voorkomen worden in dicht bevolkte gebieden.

10. Incident buisleiding: KLIC⁵ melding en BEVb^{ix}, externe veiligheid advisering en bestemmingsplannen in pro-actieve fase dienen risicobronnen of kwetsbare groepen mensen zoveel mogelijk te voorkomen. Risicocommunicatie ten behoeve handelingsperspectief is een aandachtspunt!
11. Incident kerncentrale Lingen: Omvang en impact is dermate groot dat het grote druk legt op de gehele crisisbeheersingsorganisatie.
12. Incident kerncentrale Lingen: De bron staat in Duitsland. In een straal van 100 km om de bron zijn jodiumpillen uitgedeeld en er is een rampbestrijdingsplan opgesteld. Vanwege de maximale inspanning op de minimale beïnvloedingsmogelijkheden aan de voorkant wordt deze als voldoende beoordeeld.
13. Uitval gasvoorziening: Economisch verlies industrie, doordat processen op gas stil komen te liggen bijvoorbeeld. Met risicogericht toezicht zou hier bij de bedrijven en instellingen het gesprek over aangegaan kunnen worden.
14. Uitval elektriciteitsvoorziening: De Informatievoorziening extern kan problemen geven door problemen met communicatiemiddelen.
15. Uitval elektriciteitsvoorziening: Over het algemeen hebben grote industriële bedrijven en zorginstanties een eigen noodstroomvoorziening. Brandbeveiligingsinstallaties dienen conform norm een back-up te hebben. Landelijk zijn er afspraken over een schakelplan dat overheidsinstellingen eerst en vervolgens grote industriële voorzieningen en publiek maatschappelijke organisaties aangesloten worden (zorg, economisch).
16. Verstoring drinkwatervoorziening: Er is een convenant met de drinkwaterleidingmaatschappijen, WMD⁶ namens Vitens. Zij verzorgen drinkwater middels flessen, tankwagens etc. tijdens dit soort incidenten.
17. Verstoring telecom en ICT: Als C2000 en overige telecommunicatie uitvallen wordt dit scenario rood. In dit scenario waarin sprake is van gedeeltelijke uitval wordt uitgegaan van oranje.
18. Verstoring telecom en ICT: Het Nationaal Crisis Centrum geeft ook aan dat er aanzienlijke dreiging is. Mede doordat eigen ict en telecom systemen nog een 'ondergeschoven kindje' zijn bij vele instellingen. Ethische hacker inhuren is een optie voor instellingen?
19. Luchtvaartincident: Hier maakt o.a. maatschappelijke zorg en GGZ deel van uit. De gehele medische keten valt hier binnen de samenwerking onder. Pas als Defensie erbij komt dan is er sprake van Bijstand.
20. Luchtvaartincident: In samenwerking met de VRD en GAE is er een Incidenten RampenPlan ter voorbereiding op een incident opgesteld. Het Besluit burgerluchtvaart, luchthavenbesluit, waarvoor het ministerie IenW bevoegd gezag is, regelt op nationaal niveau o.a. de veiligheidskant van luchthavens (vliegvelden van nationaal belang).
21. Verkeersincident: Rijkswegen, A-wegen, vallen onder bevoegdheid van het ministerie en middels nationale regelgeving wordt o.a. de verkeersveiligheid geregeld. Daarnaast lopen er regionaal initiatieven om het aantal slachtoffers richting nul te keren.
22. Ziektegolf mild en ernstig: In een aantal sectoren wordt de griepvaccinatie reeds aangeboden door werkgevers.
23. Ziektegolf ernstig: De hulpverlening wordt geraakt in haar capaciteit over de gehele linie.

⁵ KLIC: Kabel Leiding Informatie Centrum

⁶ WMD: Waterleidingmaatschappij Drenthe

24. Ziektegolf ernstig: Dit zorgt voor grote druk op de medische sector door zieke burgers en tevens ziek personeel.
25. Paniek in menigten (evenement): Voor evenementen worden evenementenvergunningen afgegeven en vooraf vindt coördinatie plaats met diverse hulpdiensten. In de voorbereiding op een evenement moet er ook een veiligheidsplan opgesteld worden waarin ingegaan wordt op diverse soorten calamiteiten die zich voor kunnen doen.
26. Windmolens: Er vindt continue monitoring door gemeente en politie plaats vanwege continue actualiteit/dreiging. Politiek gezien is er aandacht voor deze dreiging. Daarnaast is redding op hoogte bij windmolens geen expertise in Drenthe. Defensie / marine zou daar bijstand voor kunnen verlenen, maar het geschetste scenario is de onrust bij windmolens.
27. Voetbal wedstrijd: In de afstemming met ketenpartners (BVO-politie-gemeente) wordt er zoveel mogelijk zorg aan besteed dat er niet gelijktijdig een eredivisiewedstrijd plaats vindt in 3Noord. Zou dit onverhoopt wel gebeuren dan heeft de politie een mogelijk capaciteitsvraagstuk m.b.t. het behouden van orde en handhaving.
28. Terroristische aanslag: Ondersteuning komt vanuit de landelijke eenheid.
29. Terroristische aanslag: Gezamenlijk in 3Noord is er een plan ten behoeve van Terrorisme Gevolg Bestrijding (TGB) opgesteld. Deze heeft nog nadere uitwerking door het projectteam TGB dat er reeds mee bezig is.
30. Ondermijning: Vanuit het ministerie wordt het programma weerbaarheid openbaar bestuur aangeboden. Daarnaast vindt er continue monitoring door de politie plaats. Aandacht voor het opruimen, wie onderneemt welke actie. Het RIEC⁷ maakt samen met onder andere de Drentse gemeenten een ondermijningsbeeld. In het eerste kwartaal van 2019 moeten alle beelden daarvan gereed zijn.

3.3 Specifieke aandachtspunten

Vanuit de bijeenkomsten voor de risico-analyse en de capaciteiten-analyse zijn door het kernteam per scenario wel of geen mogelijke denkrichtingen meegegeven om mee te nemen in het nog op te stellen beleidsplan. Ook is nagedacht over ontwikkelingen of mogelijkheden die om aandacht vragen om in het nog op te stellen beleidsplan mee te nemen.

Hierbij kan gedacht worden over nadere uitwerking van wet- of regelgeving waar momenteel nog onvoldoende aandacht aan wordt besteed of die nog in ontwikkeling is. Maar ook de publieke legitimatie om als veiligheidsregio meer te kunnen betekenen in maatschappelijke of technologische ontwikkelingen die gepaard kunnen gaan met veiligheid anders dan brand gerelateerd. Dit sluit tevens aan bij de strategische agenda van het veiligheidsberaadⁱⁱ, bijlage 3, voor nieuwe ontwikkelingen (de ongekende crises).

In onderstaande tabel, tabel 2, is overeenkomstig de paragrafen uit de risico-analyse per incidenttype aangegeven of er specifieke aandachtspunten te benoemen zijn die ten tijde van de bijeenkomsten voor de risico-analyse naar voren kwamen. Voor incidenttypen waar dat niet het geval is geweest, wordt deze ook niet benoemd.

⁷ Regionaal Informatie en Expertise Centrum. www.riec.nl

Incidenttype	Paragraaf risico-analyse	Aandachtspunt
Aardbeving	5.1.4	De omgevingswet die per 2021 ingaat biedt de mogelijkheid om als veiligheidsregio of gemeente in de omgevingsplannen ⁸ hier aandacht aan te besteden.
Grote brand in gebouw met grootschalige publieksfunctie	5.2.2	Continueer het toezicht op het brandveilig gebruik door de gemeente. Ook na mogelijke afschaffing van de gebruiksvergunning- of melding i.h.k.v. de omgevingswet.
kernincidenten	5.3.3	Monitor de eventuele sluiting van de centrale in Lingen (Dld) per 2022.
Uitval gasvoorziening	5.4.1.1	Geringe kennis binnen het kernteam en veiligheidsregio. Afstemming met externe partners wordt aanbevolen.
Uitval elektriciteit	5.4.1.2	Continueer de contacten en samenwerking van de in het IBP GUS ⁹ genoemde partners. Besteed daarin ook aandacht aan cybercrime en cybersecurity.
Verstoring drinkwater	5.4.2	Borging en inbedding van risico-communicatie waarmee handelingsperspectieven geboden kunnen worden richting burgers, bedrijven, instellingen etc.
Verstoring telecommunicatie en ict	5.4.3	Het kernteam onderkent dat met de bekendheid van dit crisistype inzichten ontbreken. Ook het bureau Multi heeft aangegeven hier meer aandacht aan te willen schenken. Ook hier speelt cyber crime- en security een rol.
Luchtvaartincidenten	5.5.1	De impact van een incident laat zich mede vertalen in grootte informatiebehoefte in- en extern, opvang en begeleiding van betrokkenen en directe naasten. Behoud de aandacht hiervoor.
Incident in tunnel	5.5.4	Risico-communicatie met bijv. een alternatief verkeersplan, verkeersregelaars, omleidingsborden zijn maatregelen die reeds vooraf bedacht kunnen worden.
Paniek in menigten	5.7.1	De dreiging van aanslagen continue evalueren tussen bevoegd gezag, hulpdiensten en organisatoren van evenementen. Risico-communicatie gericht op handelingsperspectief voor bezoekers.

⁸ De omgevingsplannen vanaf 20121 zijn de huidige bestemmingsplannen

⁹ Incident Bestrijding Plan Grootschalige Uitval Stroomvoorziening

Windmolens	5.7.2.1	Vanuit zowel OM als AOV ¹⁰ overleg is aangegeven dit incidenttype niet te onderschatten.
Voetbalwedstrijden	5.7.2.2	Evalueer na x wedstrijden het verloop tot nu toe. Momenteel behoeft het geen aanpassing.
Terroristische aanslag	5.7.3.1	Continuering uitwerking 3Noord van de Terrorisme Gevolg Bestrijding. Heeft aansluiting bij Netwerk Weerbaar Bestuur ^x meerwaarde!
Ondermijning	5.7.3.2	Continueer de samenwerking van het Regionaal Bestuurlijk Politieoverleg Noord Nederland. Heeft aansluiting bij Netwerk Weerbaar Bestuur meerwaarde!

Tabel 2

Risicocommunicatie is een terugkomend item dat om een nadere vertaling vraagt. Het NCTV¹¹ heeft daarvoor onderzoek^{xi} laten doen om te bekijken in hoeverre risicoperceptie en mogelijkheden voor risicocommunicatie 'spelen' bij de bevolking. Dit onderzoek is vooral toegespitst op terrorisme, maar naar mening van het kernteam ook toepasbaar voor andere incidenttypen.

Daarnaast is er onderscheid tussen risicocommunicatie en crisiscommunicatie. Risicocommunicatie gaat over voorlichting en communicatie over risico's waaraan mensen blootgesteld kunnen worden voordat een incident zich voordoet. Er kunnen vooraf al handelingsperspectieven geboden worden. Denk bijvoorbeeld aan het voorradig hebben van een noodpakket water en rantsoen vanuit de "denk vooruit" campagne en de calamiteitenzender.

Crisiscommunicatie vindt daarentegen plaats als het incident zich heeft voorgedaan.

Crisiscommunicatie kan zowel tijdens als na een incident plaats vinden. Voorbeelden hiervan zijn om ramen en deuren te sluiten vanwege de rookontwikkeling. In een later stadium, als het incident reeds onder controle of al bestreden is, kan nog een nabericht komen om fruit en groente in de volkstuinen niet te nuttigen vanwege bepaalde concentraties (gevaarlijke) stoffen afkomstig van het incident.

3.4 Samenhang capaciteiten- en risico-analyse

In brainstormsessies met het kernteam is voor alle in het risicoprofiel opgenomen scenario's een inschatting gemaakt op basis van expertoordeel of de capaciteiten *voldoende*, *mogelijk onvoldoende* of *onvoldoende* zijn. Paragraaf 3.2 geeft hiervan de resultaten.

De bevindingen zijn bekeken in samenhang met het risicodiagram zoals uit de risico-analyse naar voren is gekomen. Daarbij wordt het volgende opgemerkt. In het risicodiagram hebben de scenario's met een hoge waarschijnlijkheid en een hoge impact een zekere mate van urgentie. Daarbij is het echter niet vanzelfsprekend dat de veiligheidsregio hier een nadere analyse op uitvoert of hier per definitie prioriteit aan geeft in haar beleid. Het kan namelijk zo zijn, dat kijkende naar de beschikbare capaciteiten en op basis van de mening van de deskundigen en het kernteam, een scenario met een onwaarschijnlijke kans op voorkomen en met hoge impact of juist een scenario met een lage impact echter met hoge waarschijnlijkheid

¹⁰ Ambtenaren Openbare orde en Veiligheid overleg van 13 december 2018

¹¹ NCTV: Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid

eerder aandacht behoeft voor nadere uitwerking in het nog op te stellen beleidsplan. Ook kan het zijn dat een keuze wordt gemaakt, niet alleen op basis van het risicodiagram en de capaciteiteninschatting, maar tevens op andere, hier niet benoemde gronden, bijvoorbeeld vanwege de onbekendheid met een bepaald scenario in de regio of zelfs in Nederland of andere ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de strategische agenda van het veiligheidsberaadⁱⁱ. Zie hiervoor hoofdstuk 7 van de risico-analyse.

Naast bovenstaande motivatie, waarom wel of geen aanbeveling voor het opnemen in het beleidsplan, zijn als laatste nog de reeds uitgevoerde of nog lopende projecten vanuit voorgaande regionaal risicoprofiel een reden om bijvoorbeeld aan een incidenttype, ondanks zijn hoge score, geen prioritair risico te noemen.

Onderstaande tabel, tabel 3, geeft per incidenttype weer of het door het kernteam wel of niet als een prioritaire risico wordt gezien om als aanbeveling mee te nemen in de beleidsvorming.

Incidenttype	Prioritair risico	Motivatie
Overstromingen	Nee	Drenthe is in beginsel geen overstromingsgebied vanuit zee of dijkdoorbraken. Daarnaast is er voldoende tijd voor evacuatie bij dreiging van hoogwater waarbij risicocommunicatie een rol kan spelen.
Natuurbranden	Nee	In 2011 was dit een prioritair risico. Hiervoor is een project opgestart, uitgevoerd en wordt deze geëvalueerd. Inmiddels wordt dit binnen de veiligheidsregio doorontwikkeld.
Extreme weersomstandigheden (storm/windhozen)	Nee	Capaciteiten worden als voldoende ingeschat mede door bekendheid hiermee.
Aardbeving	Nee	Impact voor de hulpdiensten is nihil. Daarnaast biedt de omgevingswet die per 2021 ingaat de mogelijkheid om als bijv. veiligheidsregio of gemeente in de omgevingsplannen ¹² hier aandacht aan te besteden.
Grote brand in gebouw met niet of verminderd zelfredzame personen	Nee	Valt reeds onder lopende werkzaamheden van de veiligheidsregio om hier continue aandacht voor te hebben. Zie projecten als Brandveilig Leven en brandveiligheid in de zorg.
Grote brand in gebouw met grootschalige publieksfunctie	Nee	In het kader van brandveilig gebruik worden dit type gebouwen frequent bezocht door gemeenten of veiligheidsregio. Wel aandacht om dit te blijven continueren.
incident brandbare vloeistof / brandbaar gas (LPG - transport)	Nee	Landelijk hebben hiervoor diverse projecten gelopen waarbij tankstations in woonwijken nagenoeg zijn gesaneerd en er een LPG convenant met de branche is afgesloten. Daarnaast wordt het ingeschat als er voldoende capaciteit voor dit type incident te hebben.

¹² De omgevingsplannen vanaf 2021 zijn de huidige bestemmingsplannen

Incident toxische stoffen (stationaire inrichting)	Nee	Scenario met een lage impact en lage waarschijnlijkheid. Capaciteiten worden als voldoende ingeschat.
Incident buisleidingen (landelijk gebied)	Nee	Zeer onwaarschijnlijk qua voorkomen en lage impact. Capaciteiten worden als voldoende ingeschat. Risico-communicatie kan hier wel verbeterd worden.
kernincidenten	Nee	Hiervoor heeft reeds een project gelopen waarbij jodiumpillen zijn uitgedeeld en er aangesloten wordt op het incidentbestrijdingsplan van de VR Twente.
Uitval gasvoorziening	Nee	Aandacht vanuit cybercrime- en security. Met name de nutsbedrijven hebben hierin verantwoordelijkheid.
Uitval elektriciteit	Nee	Nutsvoorzieningen hebben een redundante uitvoering van netwerk. Impact en waarschijnlijkheid is middelmatig waardoor capaciteiten van de veiligheidsregio als voldoende worden ingeschat. Aandacht voor cybercrime en cybersecurity.
Verstoring drinkwater	Nee	Lage waarschijnlijkheid en impact. Capaciteiten worden als voldoende ingeschat.
Verstoring telecommunicatie en ict	Ja	Cyber crime- en security speelt een grotere rol. Kernteam onderkent onvoldoende bekendheid hiermee. Aanbeveling om op te pakken in beleidsvorming.
Luchtvaartincidenten	Nee	Lage waarschijnlijkheid, maar grote impact. Capaciteit wordt wel als voldoende voor het beschreven scenario ingeschat. Daarnaast is het GAE IRP ¹³ onlangs geactualiseerd.
Verkeersincident	Nee	Impact en waarschijnlijkheid zijn mogelijk respectievelijk aanzienlijk. Capaciteit wordt als voldoende ingeschat.
Incident in tunnel	Nee	Lage waarschijnlijkheid en impact. Capaciteiten worden als voldoende ingeschat.
Ziektegolf mild	Nee	Mede door generieke methode van bestrijding influenzaziekten is dit scenario wel waarschijnlijk maar heeft het een lage impact. Preventieve griepvaccinatie doet haar intrede. Capaciteiten worden als voldoende ingeschat
Ziektegolf ernstig	Nee	Ondanks de aanzienlijke impact en toename van waarschijnlijkheid is het kernteam van mening dit geen prioritair risico te noemen. Aandacht kan gericht worden op de preventieve griepvaccinatie zoals bij de zorgsector al haar intrede doet.
Paniek in menigten (evenement)	Nee	De dreiging van een aanslag in Drenthe is niet vergelijkbaar met bijv. Amsterdam. Impact kan wel aanzienlijk zijn. Aandacht voor risico-communicatie gericht op handelingsperspectief voor bezoekers.
Onrust en buurtrellen	Nee	Beperkte impact op de diverse hulpdiensten als slachtoffer aantal. Voornamelijk ordeverstoring waarvoor politie en gemeente voldoende toegerust zijn.

¹³ GAE IRP: Groningen Airport Eelde Incident RampenPlan

Windmolens	Ja	Ondanks de lage impact en mogelijke waarschijnlijkheid, wordt door zowel OM als AOV ¹⁴ aangegeven dit incidenttype niet te onderschatten. Het kernteam neemt deze informatie mee in haar aanbeveling voor beleidsvorming.
Voetbalwedstrijden	Nee	Onwaarschijnlijk qua scenario en zeer beperkte impact. Capaciteiten worden voldoende ingeschat.
Terroristische aanslag	Ja	Continuering uitwerking 3Noord van de Terrorisme Gevolg Bestrijding.
Ondermijning	Ja	Continueer de samenwerking van het Regionaal Bestuurlijk Politieoverleg Noord Nederland (RBPO). Daarnaast aandacht voor de implementatie van het onderzoek door het RIEC in Drenthe.

Tabel 3, prioritair risico

¹⁴ Ambtenaren Openbare orde en Veiligheid overleg van 13 december 2018

4 Aanbevelingen richting beleidsvorming

Op basis van de risico-analyse, en de daarin genoemde voorlopige aanbevelingen richting beleidsvorming, de capaciteitenanalyse, de bijeenkomsten van het kernteam en de presentatie bij het AOV-overleg van 13 december 2018 adviseert het kernteam om onderstaande ontwikkelingen mee te nemen in het nog op te stellen beleidsplan. Het Beleidsplan kan dan nadere invulling of richting geven hoe verder te gaan met de genoemde ontwikkelingen of de publieke legitimatie zich meer te kunnen richten op de nog ongekende crises. Dit zowel op het domein van fysieke veiligheid als sociale veiligheid, maar ook vanuit de perceptie van de burger.

De functionele beschouwing vanuit de landelijke handreiking regionaal risicoprofiel biedt een goed overzicht van wat er zich allemaal in de regio bevindt en hoe hier door deskundigen binnen het kernteam tegenaan wordt gekeken. Behalve de functionele beschouwing heeft het kernteam ook daarbuiten gekeken naar ontwikkelingen en welke mogelijkheden een incidenttype zou kunnen beïnvloeden. Het kernteam heeft in haar diverse overwegingen namelijk ook gekeken naar de vergrijzing in Drenthe, verwarde personen en de impact van klimaatverandering. Maar ook oorzaken als cybercrime- en security en nieuwe aankomende wetgeving per 2021, de omgevingswet, kunnen impact hebben op de incidenttypen en het verloop daarvan. Al dit soort ontwikkelingen of dreigingen verdient tevens de nodige aandacht en om benoemd te worden. Mede hierdoor zijn er aanbevelingen benoemd die niet rechtstreeks uit het risico-diagram te herleiden zijn, maar wel door het kernteam belangrijk geacht worden.

4.1 Aanbeveling richting beleidsvorming

In de risico-analyse hoofdstuk 7 is reeds een voorzet gedaan voor voorlopige aanbeveling om op te nemen in de beleidsvorming. De capaciteitenanalyse heeft hier op 1 facet na geen andere inzichten doen opleveren. Daarmee kunnen, na vaststelling door bestuur van de Veiligheidsregio Drenthe van het regionaal risicoprofiel dat nog geschreven dient te worden, onderstaande punten meegewogen worden in het nog op te stellen beleidsplan.

Op 1 facet na. Dit betreft het incidenttype windmolens. Tijdens de bijeenkomsten heeft er wisseling plaats gevonden van functionaris bij het OM. Deze heeft aangegeven dat er serieuze dreiging aanwezig is met betrekking tot dit incidenttype. Ook vanuit het AOV overleg is dit signaal afkomstig. Het kernteam heeft deze signalen opgenomen en in de aanbevelingen verwerkt, zoals onderstaand aangegeven. Vanuit het risicoprofiel en andere aandachtsgebieden die de revue passeerden adviseert het kernteam om de komende jaren op onderstaande aspecten in te zetten of te overwegen en dit in het beleidsplan te borgen:

1. **Telecom en ICT**; het kernteam merkt op dat hier meer inzicht in dient te komen m.b.t. de kwetsbaarheid van dit 'systeem'. Onderzoek door het team Crisisbeheersing (voorheen team Multi) de behoefte om dit te formaliseren en meer kennis erover te vergaren. Ook of er knelpunten zijn en hoe die te verhelpen.
2. **Cybercrime- en security**; Is de veiligheidsregio-defensie-politie-gemeente- waterschap- waterleidingmaatschappij-ambulance-etc., voldoende bekend met en ingespeeld op de dreiging van cybercrime respectievelijk security? Het kernteam heeft hier onvoldoende zicht op gekregen, maar erkent de toenemende dreiging hiervan. Stel een 'specialisten'

team samen om nader te onderzoeken of de veiligheidsregio en haar ketenpartners hier voldoende op voorbereid zijn. Zoek hierbij afstemming met reeds bestaande expertise zoals bij de politie of externe partners. Aandachtspunt is de autonome verantwoordelijkheid van de organisaties versus de mogelijke impact op de crisismanagementorganisatie.

3. **Beleidsvorming terrorisme/extremisme/ondermijning:** inventariseer in hoeverre gemeenten en politie beleid hebben ontwikkeld op dit crisistype en zo mogelijk aansluitend om dat te ontwikkelen. Neem daarbij in acht dat er een landelijk netwerk weerbaar bestuur^x in het leven is geroepen waar dit soort dreigingen ook op de agenda staan. Zoek hierbij tevens de aansluiting bij het projectteam Terrorismen Gevolg Bestrijding dat op 3Noord¹⁵ niveau plannen ontwikkelt, het RBPO en het RIEC onderzoek. De veiligheidsregio kan samen met politie en gemeenten hier een rol in spelen om dit verder op te pakken.
4. **Risico-communicatie;** tijdens de risico-analyse is door het kernteam geconstateerd¹⁶ dat er geen breed gedragen 'regionaal beleid' is omtrent risicocommunicatie. Eveneens komt uit de capaciteitanalyse naar voren dat hier meer aandacht voor kan zijn. De aanbeveling is dan ook vanuit het kernteam dat er een concept(en) ontwikkeld wordt voor en door gemeenten omtrent risico-communicatie i.s.m. de veiligheidsregio.
5. **Rel rondom demonstraties en andere manifestaties; windmolens:** Het Openbaar Ministerie en enkele gemeenten hebben aangegeven dat de onrust rondom het plaatsen van windmolens in de regio een aanzienlijke dreiging met zich meebrengt. Het NCTV heeft zelfs gewag gemaakt van windmolenterrorisme. Met name OM, gemeente en politie hebben hierin een taak om de openbare orde en veiligheid te waarborgen. Afstemming tussen deze partijen en monitoring van de dreiging is derhalve vanuit het kernteam gezien een aanbeveling.
6. **Ruimte voor integrale risicobenadering (fysiek en sociaal) en flexibiliteit (energietransitie, klimaatadaptie):** Als 'bijvangst' uit de bijeenkomsten van het kernteam ziet men in het kader van de omgevingswet 2021 dat een adviseringsomslag plaatsvindt van regel- naar risicogericht adviseren. Ook ontstaat door technologische en sociale ontwikkelingen onbekendheid met risico's. Aanvullende kennis is in dat geval nodig.

Niet alleen op het gebied van fysieke veiligheid, maar ook op het terrein van sociale veiligheid zal deze onbekendheid steeds meer impact op de veilige leefomgeving hebben, is de verwachting van het kernteam. Binnen de organisaties is flexibiliteit nodig om hier op in te kunnen spelen. Dit sluit aan bij de strategische agenda van het veiligheidsberaadⁱⁱ voor nieuwe ontwikkelingen (de ongekende crises). Ook sluit het aan bij het IFV onderzoek of de veiligheidsregio's van hulpverleningsdienst naar een netwerkorganisatie voor (integrale) risico- en crisisbeheersingⁱⁱⁱ zou moeten gaan.

De energietransitie en klimaatverandering zijn voorbeelden van ontwikkelingen waar ook de veiligheidsregio op in dient te spelen, bijvoorbeeld het windmolendossier of de aardbevingsproblematiek of droogte/stormen door klimaatveranderingen of nieuwe energiebronnen zoals buurtbatterijen.

¹⁵ 3Noord: Groningen, Friesland en Drenthe

¹⁶ Er is in juni 2018 een enquête onder de 12 Drentse gemeenten uitgezet naar de afdelingen communicatie met de vraag wat men aan risico-communicatie doet.

Begin 2018 heeft er – in opdracht van het Directeurenoverleg en met instemming van het bestuur – een onderzoek plaatsgevonden naar de wijze waarop de voorbereiding op rampen en crises is georganiseerd en of deze werkwijze nog steeds past bij de huidige tijd. In oktober 2018 is onder de werktitel 'Samen werken aan crisisbeheersing in Drenthe' gestart met de implementatie van de aanbevelingen uit het onderzoek. Een van de aanbevelingen uit dat onderzoek luidt: *"Ontwikkel in en vanuit het netwerk met gemeenten en alle andere relevante ketenpartners een visie op de toekomstige taken van het multidomein van de VRD. Neem hierin de verbinding tussen de fysieke en sociale veiligheid mee en redeneer vanuit de publieke meerwaarde"*. Het streven van de werkgroep is voor de zomervakantie van 2019 meer inzicht over te kunnen geven. Hiermee sluit het vraagstuk, sociale veiligheid, aan bij deze voorgestelde aanbeveling.

7. **Jaarlijkse up-date RRP**; het kernteam onderkent dat de kennis, kunde en tijdsbesteding van het 4 jaarlijks actualiseren van het RRP een zwaar beslag legt op de leden. Het zou aan te bevelen zijn dat bijvoorbeeld jaarlijks een 5 tal incidenttypen of nieuwe ontwikkelingen geactualiseerd worden. Hierdoor bekijft tevens de systematiek van het risicoprofiel beter bij de kernteamleden en kunnen de organisaties beter en eerder inspelen op ontwikkelingen.
8. **3Noord: bovenregionale risico's** (grensoverschrijdend; overstromingen, kernincidenten, natuurbrand, aardbeving, klimaat). Momenteel is het informatief met elkaar delen, waarbij de context/interactie mogelijk niet juist geïnterpreteerd wordt. Advies is om 3Noord deze risico's gezamenlijk op te pakken en af te stemmen in het kader van de regionale risicoprofielen en het NVP. Dit sluit tevens aan bij de aanbeveling van het IFV onderzoek: Risico's in samenhang^{iv}.
9. **Van RRP naar RVP**: landelijk is per 2016 het Nationaal Veiligheids Profiel (NVP) ingevoerd als opvolger voor de Nationale Risico Beoordeling (NRB). Daarnaast zijn er ontwikkelingen bij het IFV gaande om de handleiding regionaal risicoprofiel met de daarbij behorende methodiek te actualiseren. Het kernteam stelt voor om qua titel aanduiding de volgende keer het Regionaal Veiligheidsprofiel te gebruiken in plaats van Regionaal Risicoprofiel. Hierdoor is er een betere herkenbaarheid en relatie aanwezig met het NVP. Tevens om de ontwikkelingen bij/door het IFV onder de aandacht te houden.

4.2 Effecten

In paragraaf 4.1 zijn de aanbevelingen beschreven waarvan het kernteam van mening is dat deze bijdragen aan een goed voorbereide en toegeruste Veiligheidsregio. De aanbevelingen kunnen tevens bijdragen aan doorontwikkeling van de "aangesloten" ketenpartners. Immers, het gezamenlijk optreden bij incidenten en elkaar op de hoogte houden van bijvoorbeeld ontwikkelingen is één van de pijlers van het regionaal risicoprofiel.

Indien er om moverende redenen aanbevelingen niet overgenomen worden om mee te nemen in het beleidsplan, is hiernavolgend getracht inzichtelijk te maken welke consequenties dat zou kunnen hebben. Dit wordt inzichtelijk gemaakt, indien van toepassing, op 4 onderdelen:

- Bestuurlijk
- Hulpdiensten; crisisbeheersing / risicobeheersing
- Wettelijk (semi); alleen Wvr
- Niet wettelijk

4.2.1 Verstoring Telecom en ICT

Het kernteam heeft aangegeven dat hier meer inzicht in verkregen dient te worden en of er eventuele knelpunten zijn en hoe die te verhelpen.

Bestuurlijk: Het bestuur van de veiligheidsregio heeft de verantwoordelijkheid dat de middelen waar de veiligheidsregio mee werkt adequaat functioneren onder diverse omstandigheden. Een verstoring in het systeem betekent een mogelijke dreiging voor o.a. verantwoordelijk veilig optreden en kunnen blijven communiceren tussen verschillende diensten/organisaties. Deze verstoring heeft tevens impact op de (communicatie-)middelen van de ketenpartners, waar de veiligheidsregio geen verantwoordelijkheid voor heeft, en ondanks de samenwerking m.b.t. gezamenlijk oefenen, zie bijlagenrapport risico-analyse kopje Telecom en ICT, is voldoende inzicht nog niet verkregen in hoeverre ook een verstoring bij de ketenpartners door zou kunnen werken richting de veiligheidsregio.

Hulpdiensten: De operationele slagkracht van de diverse hulpdiensten is onder andere afhankelijk van een goed functionerend communicatie en ICT systeem. Digitalisering maakt meer en meer deel uit van het slagvaardig op kunnen treden. Daarnaast is met name de telecommunicatiedekking in landelijk gebied niet altijd optimaal. Vooral hulpverlenende organisaties die geen beschikking over portofoonverkeer (C2000-P2000) hebben, kunnen hier hinder van ondervinden. Dat kan zich uiten in bijvoorbeeld; Een AOV'er kan niet bellen met de mobiele telefoon in landelijk gebied omdat er geen zendmasten in de buurt zijn.

Wettelijk (semi): Vanuit de Wvr zijn in de artikelen 10, 14, 19, 21, 35, 55 verantwoordelijkheden beschreven die (in)direct te maken hebben met het adequate functioneren van de telecom en ict middelen. Doordat dit systeem een specifieke expertise vergt en die ontbeert bij het kernteam, is de aanbeveling om hier inhoudelijk deskundigen voor in te zetten om het nader te onderzoeken. Indien dit inzicht niet verkregen wordt, wordt er mogelijk niet aan de wettelijke verantwoordelijkheid voldaan.

Niet wettelijk: Door het niet op te nemen in een beleidsplan, kan er minder eenvoudig op ingespeeld worden danwel capaciteit voor vrij gemaakt worden. Daarnaast zijn er normen en richtlijnen die vragen om noodvoorzieningen voor bepaalde tijd om systemen bij bijv. een stroomstoring in de benen te houden.

4.2.2 Cybercrime- en security

Stel een 'specialisten' team samen om nader te onderzoeken of de veiligheidsregio en haar ketenpartners voldoende voorbereid zijn op deze dreiging.

Bestuurlijk: cybercrime- en security nemen een steeds belangrijkere deel in dreiging en voorkomen daarvan bij meerdere crisis- en incidenttypen. Ondanks dat organisaties in de crisisorganisatie een autonome verantwoordelijkheid hebben, kan bijvoorbeeld het hacken van één systeem van een organisatie tijdens een crisis mogelijk gevolgen hebben voor de gehele crisismanagementorganisatie doordat 1 partner onvoldoende zijn/haar werk kan verrichten.

Hulpdiensten: Op meerdere fronten kunnen de hulpdiensten 'last' ondervinden als systemen bijvoorbeeld gehackt worden. Denk daarbij aan de meldkamer voor het aannemen van incidenten en begeleiden van de operationele diensten.

Wettelijk (semi): WvR artikel 35 beschrijft *het in stand houden van de meldkamer voor het ontvangen, registreren en beoordelen van alle acute hulpvragen ten behoeve van de brandweer, de geneeskundige hulpverlening, ambulancezorg en de politie, het bieden van adequaat hulpaanbod, en het begeleiden en coördineren van hulpdiensten*. Door onvoldoende rekening te houden met deze toenemende dreiging, wordt mogelijk onnodig risico gelopen bij het functioneren van de meldkamer als voorbeeld. Tevens geeft artikel 21 aan dat bij ministeriële regeling ook over de informatiebeveiliging regels gesteld kunnen worden. De dreiging gaat echter verder dan alleen het functioneren van de meldkamer en informatiebeveiliging. Ook systemen bij andere organisaties zijn onderhevig aan deze dreiging waardoor incidenttypen voor kunnen komen. Er is niet onderzocht welke wettelijke kaders daarvoor gelden.

Niet wettelijk: Vanuit het Nationaal Veiligheidsprofiel is cybercrime- en security als een speerpunt nationaal aangegeven. Het niet inspelen op deze ontwikkeling brengt een discrepantie teweeg op nationaal en regionaal niveau dat niet wenselijk geacht wordt.

4.2.3 Beleidsvorming terrorisme / extremisme / ondermijning

Het kernteam adviseert om dit crisistype beleidsmatig nader te inventariseren / ontwikkelen. De veiligheidsregio kan samen met de politie en gemeenten hier een rol in spelen om dat verder op te pakken.

Bestuurlijk: Dit crisistype staat hoog op de landelijke agenda gezien de internationale gebeurtenissen. Vanuit het NCTV is het dreigingsniveau nog steeds substantieel (niveau 4). Het niet aansluiten bij netwerken of niet ontwikkelen van (gezamenlijk) beleid kan leiden tot ongewenste spanningen als niet van elkaar op de hoogte zijn of niet weten wie betrokken kan worden of wat effectieve maatregelen zijn.

Hulpdiensten: De politie zet reeds volop in op dit crisistype, maar ook de veiligheidsregio('s) zijn zich hierin aan het ontwikkelen en voorbereiden. Het niet opnemen van deze aanbeveling kan voor de hulpdiensten ernstige gevolgen bij de voorbereiding op en de bestrijding van een incident. De vakbekwaamheid (geoefendheid en opgeleid) kan hier gevolgen van ondervinden, doordat men onvoldoende getraind is om bijvoorbeeld om te gaan met de gevolgen en impact van een aanslag en mogelijke voortdurende dreiging daarvan

Wettelijk (semi): Volgens de WvR is het bestuur van de veiligheidsregio verantwoordelijk voor het goed kunnen en blijven functioneren van de onderdelen binnen de veiligheidsregio. Door het niet anticiperen op dit nieuwe crisistype, kan hier een achterstand ontstaan in het vakbekwaam blijven en daarmee consequenties hebben voor de diverse hulpdiensten en tevens ketenpartners.

Niet wettelijk: Door het niet overnemen van deze aanbeveling kunnen de reeds in gang gezette projecten zoals Terrorismen Gevolg Bestrijding ondermijnd worden. Maar ook gebruik maken van

elkaars kennis en daarmee multidisciplinair optrekken in plaats van solistisch te werk gaan wordt hierdoor niet bevorderd.

4.2.4 Risico-communicatie

Het kernteam doet de aanbeveling om een concept te ontwikkelen voor en door gemeenten omtrent risico-communicatie.

Bestuurlijk: Ten tijde van een incident heeft het bestuur van de veiligheidsregio de verplichting om diverse functionarissen, organisaties en omgeving van het incident (indien van toepassing) te informeren. Daarnaast heeft het ook de taak om preventief informatie te verstrekken zodat handelingsperspectieven voorafgaand aan een crisis of ramp gegeven kunnen worden. De informatie op de risicokaart, als voorbeeld van risicocommunicatie, biedt algemene handreikingen, maar gaat niet in op lokale ontwikkelingen die op de omgeving van invloed kunnen zijn.

Hulpdiensten: Het geven van informatie over handelingsperspectieven voor de omgeving (bevolking, industriegebieden, woongebieden) waar zich een crisis of ramp voor kan doen, kan helpen in de operationele slagkracht van de hulpdiensten. Doordat de omgeving (theoretisch) weet wat te doen of welke maatregelen te nemen, kunnen de hulpdiensten mogelijk meer doen aan bron- en effectgebied bestrijding dan tijd en capaciteit besteden aan bijv. evacueren.

Wettelijk (semi): De Wvr artikel 46 beschrijft de verschaffing van informatie aan de bevolking over de rampen en de crises die de regio kunnen treffen. Behalve de vermelding op de risicokaart en de verwijzing hoe men zich op een calamiteit kan voorbereiden via www.crisis.nl doet het kernteam alsnog de aanbeveling om risico-communicatie beter en zo mogelijk locatie gericht vorm te geven.

Niet wettelijk: Bedrijven en instellingen zijn veelal verplicht om een noodplan (arbo-wetgeving) of veiligheidsplan (vergunningstelsel) op te stellen; wat als Daarbij is het voor die doelgroepen handig om reeds kennis te hebben van 'vastgestelde' handelingsperspectieven ten aanzien van crisis en rampen. Het onvoldoende als bedrijven en instellingen gebruik kunnen maken van "voorgeschreven" handelingsperspectieven middels risicocommunicatie kan betekenen dat er veel diversiteit ontstaat qua handelen, terwijl uniformiteit misschien juist gewenst is.

4.2.5 Windmolens

Het kernteam doet de aanbeveling tot samenwerking tussen diverse organisaties m.b.t. afstemming en monitoring van de dreiging.

Bestuurlijk: Meerdere gemeenten in Drenthe hebben te maken met de dreiging van windmolenterrorisme. Het per autonome gemeente deze dreiging solistisch oppakken, bewerkstelligt geen uniforme aanpak en zelfs de mogelijkheid tot verschillend optreden van andere diensten. Daarnaast loopt men het risico dat het windmolendossier op afstand door de provincie opgepakt gaat worden. Dit is niet geheel wenselijk omdat, door een goede lokale gezamenlijke aanpak er beter aan de onrust onder de bevolking tegemoet kan worden gekomen dan als het op provinciaal niveau aangestuurd gaat worden.

Hulpdiensten: Het niet betrekken van politie, openbaar ministerie (OM) en mogelijk nog andere belanghebbenden kan ertoe leiden dat bijvoorbeeld informatie bij de politie onvoldoende gedeeld wordt bij een gemeente maar ook vice versa.

Wettelijk: Een gemeente is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid¹⁷, ondersteund door politie en OM mocht het tot incidenten leiden. De politie kan dan optreden in het kader van strafrecht of openbare orde. Het OM is er dan gebaat bij dat er uniformiteit is in bijvoorbeeld gezamenlijk beleid. Zodoende kan bij de gerechtelijke gang verwezen worden naar vergelijkbare aanpak van andere gemeenten om een breder juridisch gedragen podium te bereiken.

Niet wettelijk: Door geen gezamenlijke aanpak met de betrokken gemeenten te ontwikkelen wordt bestuurlijk mogelijk de regie op provinciaal niveau opgepakt. De risico-analyse heeft al aangetoond dat op lokaal niveau beter tegemoet kan worden gekomen aan de onrust onder de bevolking als dat dit op afstand geregeld gaat worden. Bijvoorbeeld; de momenteel aangehouden vrije zone van 1000 meter, door gemeenten, van windmolens tot een woonwijk kan dan worden vastgesteld op de "normatieve" afstand van 350 meter door de provincie. Dit kan tot nog meer onrust leiden dan nu reeds het geval al is.

4.2.6 Ruimte voor integrale risico-benadering (fysiek en sociaal) en flexibiliteit (energietransitie, klimaatadaptie)

Het kernteam adviseert om ruimte te geven aan de organisaties voor kennisontwikkeling ten aanzien van technologische en sociale ontwikkelingen en daarmee flexibiliteit om er op in te kunnen spelen

Bestuurlijk: De veiligheidsregio geeft uitvoering aan haar wettelijke en niet wettelijke (beleid) taken zoals die momenteel beschreven en vastgesteld zijn in de Wvr en het beleidsplan. Begin 2018 heeft er – in opdracht van het Directeurenoverleg en met instemming van het bestuur – een onderzoek plaatsgevonden naar de wijze waarop de voorbereiding op rampen en crises is georganiseerd en of deze werkwijze nog steeds past bij de huidige tijd. In oktober 2018 is onder de werktitel 'Samen werken aan crisisbeheersing in Drenthe' gestart met de implementatie van de aanbevelingen uit het onderzoek. Een van de aanbevelingen uit dat onderzoek luidt: "Ontwikkel in en vanuit het netwerk met gemeenten en alle andere relevante ketenpartners een visie op de toekomstige taken van het multidomein van de VRD. Neem hierin de verbinding tussen de fysieke en sociale veiligheid mee en redeneer vanuit de publieke meerwaarde". Door onvoldoende "bewegingsvrijheid" te hebben om in te spelen op ontwikkelingen, veranderende omstandigheden of anticiperen op wetgeving (omgevingswet) kan er een discrepantie ontstaan in de uitvoeringstaken van de veiligheidsregio en de kennis die daarbij benodigd is.

Hulpdiensten: De gehele veiligheidsketen, risicobeheersing-operationele voorbereiding-incidentbestrijding-geneeskundige zorg, kan onvoldoende inspelen op nieuwe ontwikkelingen als de ruimte voor kennisontwikkeling - advisering - bestrijding niet mee ontwikkelt. De fysieke veiligheid van personeel, maar ook die van de burger kan hiermee in het geding zijn.

¹⁷ De regels omtrent OOV staan in de APV genoemd.

Sociale (veiligheid)aspecten, mediadruk (twitter-facebook-instagram) kunnen beslag leggen op infodeling tijdens een incident. Door hier onvoldoende op in te spelen of juist gebruik van te maken kan er onrust ontstaan of mogelijke verhalen 'waarheid' worden.

Wettelijk (semi): De Wvr artikel 10 bied o.a. de basis voor het geven van advies op met name de fysieke veiligheid. De omgevingswet 2021 bied de veiligheidsregio en haar ketenpartners de gelegenheid om in een vroeg stadium mee te kunnen denken over diverse facetten van een veilige leefomgeving. Het niet (voldoende kunnen) inspelen op deze ontwikkeling belemmert de veiligheidsregio in de uitvoering van haar taken en verantwoordelijkheden.

Niet wettelijk: De veiligheidsregio en haar partners opereren momenteel binnen de beleidskaders die vastgesteld zijn. Door veranderende omstandigheden, inzichten en ontwikkelingen kan o.a. de veiligheidsregio behalve op het fysieke terrein ook mogelijk haar kennis aanwenden op het sociale domein. Dit mede 'gestuurd' door de strategische agenda van het Veiligheidsberaad en de omgevingswet ontwikkelingen. Door hier geen ruimte voor op te nemen, kan mogelijk onvoldoende inspanning worden geleverd door de veiligheidsregio en haar ketenpartners om uitvoering te geven aan de strategische agenda. Let wel, anno voorjaar 2019 loopt het project "samenwerken aan crisisbeheersing in Drenthe" die hier voor nadere invulling kan zorgen.

4.2.7 Jaarlijkse update RRP

Het regionaal risicoprofiel kan dynamischer worden door jaarlijks een aantal incidenttypen te actualiseren.

Bestuurlijk: Door 4 jaarlijks een regionaal risicoprofiel op te stellen voldoet men aan de letter van de wet. Gezien de technologische, maatschappelijke en andere ontwikkelingen steeds sneller lijken te gaan, is de vraag of hiermee wel in voldoende mate de risico's en het voorbereiden daarop "bijgehouden" worden.

Hulpdiensten: De hulpdiensten staan bij elk incident letterlijk met de neus op de feiten. Ondanks inzichten en anticiperend vermogen om veilig optreden mogelijk te maken, kunnen er onverwachte situaties ontstaan die wellicht voorkomen hadden kunnen worden. Leden van het kernteam en de crisismanagementorganisatie kunnen door de doorontwikkeling van de risicoprofiel methode respectievelijk een betere dataverzameling middels VINN¹⁸, hier eerder op inspelen en de organisaties hierop attenderen. Mits de ruimte hiervoor gegeven wordt.

Wettelijk (semi): Met een 4-jaarlijkse actualisatie voldoet men aan de Wvr artikel 14 en 15. Door geen jaarlijkse actualisatie van enkele incidenttypen uit te voeren wordt hier niet aan getornd, zolang de 4-jaarlijkse wel uitgevoerd blijft worden.

Niet wettelijk: De voorgestelde jaarlijkse actualisatie betekent in beginsel een (klein) beslag op de capaciteit van de betrokken organisaties, in plaats van een groter beslag om de 4 jaar. Door de jaarlijkse actualisatie niet door te voeren, wordt o.a. de aansluiting bij het VINN gemist. Tevens zullen, mogelijk, nieuwe ontwikkelingen pas later opgemerkt worden en doorgevoerd of aangevuld

¹⁸ VINN: VeiligheidsInformatiecentrum Noord Nederland - VRG-VRF-VRD-MKNN

kunnen worden in een beleidsplan. Hierdoor komt tevens de wens voor een dynamischer risicoprofiel onder druk te staan.

4.2.8 Bovenregionale risico's

Gezamenlijk fysiek interactief afstemmen van bovenregionale risico's.

Bestuurlijk: Door bovenregionale risico's beter, gezamenlijke bijeenkomsten en overleg, met elkaar af te stemmen kan er bestuurlijk gezien meer context en begrip zijn voor elkaars situatie. Voor een aantal situaties, grootschalige uitval stroomvoorziening-natuurbranden-kernincidenten, gebeurt dat reeds in uitvoeringswerkzaamheden of is het opgestart. Indien niet ,meer, gefaciliteerd wordt in deze gezamenlijke afstemming, loopt men het risico dat elke (noordelijke) regio haar eigen wiel uitvindt zonder dit in goed overleg met elkaar gestalte te geven.

Hulpdiensten: De hulpdiensten zijn erbij gebaat als bij een verzoek om Bijstand de andere veiligheidsregio of veiligheidspartner weet wat er speelt. Door niet gezamenlijk de bovenregionale risico's met elkaar af te stemmen, impact-geoefendheid-bestrijding-nazorg, is de kans op miscommunicatie en daardoor vertraging in een snelle en goede incidentbestrijding aanwezig. Tevens kan er op gebied van risicobeheersing een verschil ontstaan in vooraf te nemen maatregelen terwijl uniformiteit, met mogelijkheden tot maatwerk, de voorkeur geniet. Zeker als dit organisaties betreft die grensoverschrijdend werkzaam zijn.

Wettelijk (semi): De Wvr artikel 14 en 15 geeft aan dat er consultatie dient plaats te vinden bij genoemde ketenpartners en bij ministeriële genoemde partners. Hoe deze consultatie echter dient te geschieden is niet beschreven. Formeel voldoet men eraan door schriftelijk om reactie verzoeken.

Niet wettelijk: Door het beleidsmatig niet vast te leggen, bestaat de mogelijkheid dat er minder goed of op andere creatieve wijze alsnog afstemming gezocht gaat worden om de bovenregionale risico's beter op elkaar af te stemmen. De betrokken organisaties vragen dan mogelijk meer beslag op de reeds aanwezige capaciteit en middelen dan wenselijk.

4.2.9 Van RRP naar RVP

Vooralsnog alleen aanpassing van de titel Regionaal RisicoProfiel naar Regionaal VeiligheidsProfiel

Bestuurlijk: -

Hulpdiensten: -

Wettelijk (semi): Volgens de Wvr artikel 15 wordt het beleidsplan mede vormgegeven door input vanuit het regionaal risicoprofiel. Bij een naamswijziging hiervan dient deze gemotiveerd te worden weergegeven. Indien de aanbeveling niet opgevolgd wordt, heeft het geen noemenswaardige consequenties.

Niet wettelijk: Landelijk is de Nationale Risico Beoordeling (NRB) tot 2016 de basis geweest voor de regionale risicoprofielen om zich daaraan te 'ijken'. Vanaf 2016 is deze NRB vervangen door het Nationaal VeiligheidsProfiel (NVP). Behalve de doorgevoerde naamswijziging heeft het NVP een ietwat andere methodiek om veiligheid weer te geven in plaats van risico's, maar heeft het wel overlap behouden met de regionale risicoprofielen van de 25 veiligheidsregio's. Afhankelijk van de ontwikkelingen van de landelijke handreiking regionaal risicoprofiel, is vooralsnog een naamswijziging "voldoende". Bij het niet overnemen van deze aanbeveling zijn er geen consequenties.

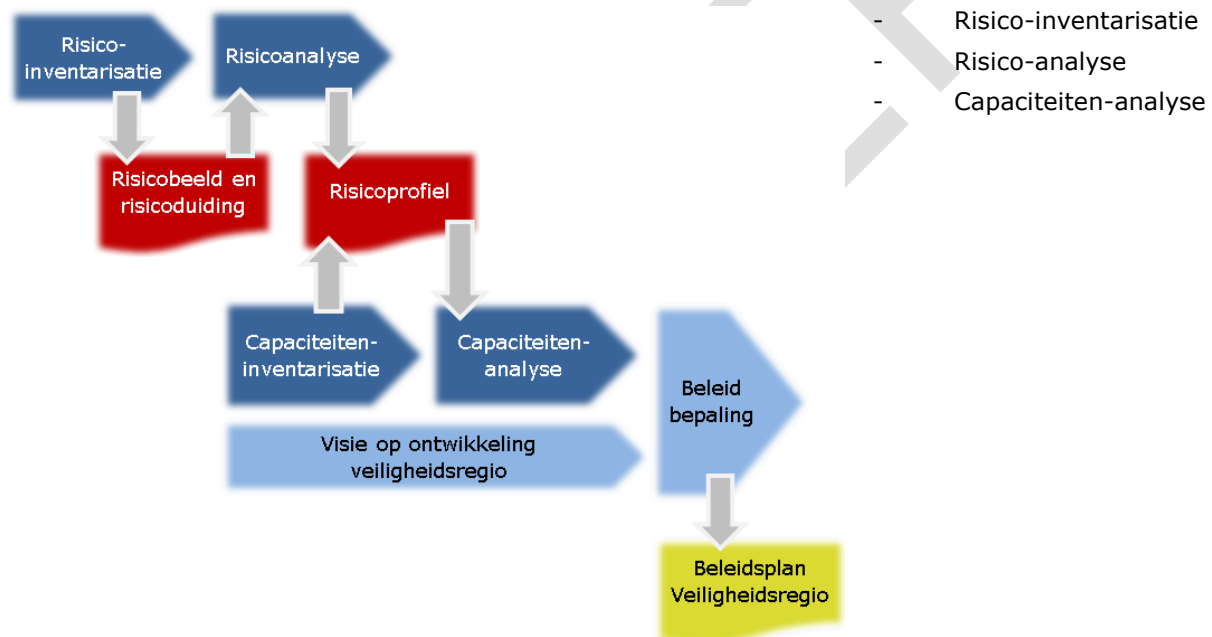
CONCEPT

5 Vervolg regionaal risicoprofiel

Conform artikel 15 van de Wet veiligheidsregio (Wvr) dient het regionaal risicoprofiel, dat door het bestuur van de veiligheidsregio wordt vastgesteld, als input voor het beleidsplan van de veiligheidsregio volgens artikel 14 van de Wvr. Dit na consultatie bij de in de veiligheidsregio gelegen gemeenteraden van het concept regionaal risicoprofiel waarbij tevens het verzoek wordt geplaatst om wensen kenbaar te maken omtrent het in het beleidsplan op te nemen beleid. Dit conform artikel 15 lid 3 van de Wvr.

Daarnaast kan de veiligheidsregio ook in haar eigen beleidsplan een beschrijving opnemen van haar niet-wettelijke adviesfunctie. Dit zoals de Wvr art 14 lid 1 sub e aangeeft. Hiermee is tevens een wettelijke koppeling te maken tussen de ongekende crises vanuit de strategische agenda van het veiligheidsberaad.

Het nog op te stellen regionaal risicoprofiel is een resultante van de eerder en momenteel voorliggende beschreven onderdelen, zie fig 1:

Figuur 3, proces regionaal risicoprofiel

Naast consultatie bij de gemeenteraden op het concept regionaal risicoprofiel dienen in ieder geval de door de korpschef daartoe aangewezen ambtenaren van de politie, de hoofdofficier van justitie, de besturen van de waterschappen de omliggende veiligheidsregio's en de organisaties van de betrokken kernteamleden uitgenodigd te worden om hun zienswijze op het concept kenbaar te maken.

Bijlage 1 leden kernteam en netwerkpartners

Kernteam

Naam	Organisatie
Henk Zwiers	Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe
Judith Liezen	Gemeente Meppel, AOV
Johan Panneman	Gemeente AA en Hunze, AOV
Gabriella Ellis	Openbaar Ministerie
Henk Völlinck	Defensie
Rene Bultstra	Waterschap Hunze en Aas
Eric Braspenning	Politie, CCB
Mariëtte Sieders	VRD-brandweer
Ellard Roersma	VRD-brandweer
Dirk van Dijken	VRD-brandweer, proces
Niels Poorthuis	VRD-brandweer
Gijs van den Hengel	VRD-brandweer, proces
Harry Snijders	GHOR
Ulrike van Brakel	VRD-Multi
Jody Bannink	VRD-brandweer

Netwerkpartners

TNO / RIVM
Waterleidingmaatschappij Drenthe
Pro-rail, Regio Noord-oost
Enexis
Groningen Airport Eelde
KPN / Ziggo / Vodafone
Gasunie
Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM)
Rijkswaterstaat
Staatsbosbeheer

Bijlage 2 mono- en multidisciplinaire processen

Crisisbeheersing					Risicobeheersing
Brandweer	Geneeskundige zorg	Politie	Gemeente	Multidisciplinair	gezamenlijke inspanning
Bron- en emissiebestrijding	Acute gezondheidszorg (somatisch)	Mobiliteit	Communicatie	Melding en alarmering	pro-actie / preventie / voorkomen van
Redding	Publieke gezondheidszorg (PG), (psychosociaal)	Bewaken en Beveiligen	Publieke zorg	Opschaling en afschaling	
Ontsmetting	PG, medische milieukunde	Orde handhaving	Omgevingszorg	Leiding en coördinatie	
Ondersteuning	PG, infectieziektenbestrijding	Opsporing	Informatie (backoffice informatie)	Informatiemanagement	
Informatiemanagement	PG, gezondheidsonderzoek	Opsporingsexpertise	Backoffice ondersteuning		
		Interventie			
		Preventie & Netwerken			
		Informatiemanagement			

Bijlage 3 Het Veiligheidsberaad

Op basis van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) bestaat het Veiligheidsberaad uit de voorzitters van de veiligheidsregio's. De minister van Justitie en Veiligheid (JenV) voert periodiek overleg met het Veiligheidsberaad (Wvr art 38). Daarmee is het Veiligheidsberaad hét bestuurlijk platform van de 25 voorzitters van de veiligheidsregio's.

In totaal vergadert het Veiligheidsberaad vier keer per jaar, waarvan twee keer met de minister. Het Veiligheidsberaad voert bestuurlijk overleg en neemt standpunten in namens de 25 veiligheidsregio's om zo de effectiviteit en samenwerking in de veiligheidsregio's te vergroten en te bevorderen. Het bevorderen van de samenwerking tussen veiligheidsregio's en landelijke bestuurlijke afstemming betreft verschillende thema's zoals brandweer, geneeskundige hulpverlening, meldkamers, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Ook draagt het Veiligheidsberaad zorg voor de inrichting van een uniforme informatie- en communicatievoorziening voor de veiligheidsregio's. Binnen deze samenwerking blijft er ruimte voor de regionale autonomie van de veiligheidsregio's.

Bronnen

-
- i <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2018/04/05/netwerk-weerbaar-bestuur-officieel-van-start>
- ii <http://www.veiligheidsberaad.nl/Documents/Strategische%20Agenda%20Veiligheidsberaad.pdf>
- iii Zie IFV rapport Risico's in samenhang van 17 januari 2018
- iv <https://www.ifv.nl/nieuws/Paginas/Riscos-in-samenhang.aspx>, bovenregionale risico's en aansluiting NVP
- v www.wetten.nl, WvR – Politiewet
- vi <https://www.ifv.nl/kennisplein/Documents/20091105-Politie-NVBR-GHORNL-Coordinerend-Gemeentesecretarissen-Handreiking-Regionaal-Risicoprofiel.pdf>
- vii https://mien.vrd.nl/crisis.html?tx_windteampages_teampages%5BteamPage%5D=223&tx_windteampages_teampages%5Baction%5D=show&tx_windteampages_teampages%5Bcontroller%5D=Teampages&cHash=1f204cf1679bbfe4ca490e628f15a8f7
- viii <https://www.dcbnrc.nl/icms-capaciteiten-defensie>
- ix <https://wetten.overheid.nl/BWBR0028265/2018-03-31>, Besluit externe veiligheid buisleidingen
- x <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2018/04/05/netwerk-weerbaar-bestuur-officieel-van-start>
- xi : https://www.nctv.nl/binaries/2864%202018-03-26%20Risicobeleving%20in%20Nederland%20-%20eindrapport_tcm31-324868.pdf, risicocommunicatie